

Erätauko-dialogin käsikirjoitus - aiheena osaamisen huomaaminen

Kesto 90–120 min

ERÄTAUKO

Erätauko-dialogin periaatteet ja käsikirjoitus

Tämä keskustelun käsikirjoitus on tukenasi, kun ohjaat Erätauko-dialogia osaamisen huomaamisesta. Voit vetää keskustelun joko verkossa tai kasvokkain.

Erätauko-dialogia osaamisen huomaamisesta ohjaavat seuraavat periaatteet:

- Myönteisyys ja ihmisen arvostaminen
- Keskitytään osaamiseen, jota osallistujilla on - ei siihen, mitä ei ole. Osaamisen arviointi, vertailu ja arvottaminen eivät ole keskusteluun sopiva lähtökohta.
- Missä vain syntynyt osaaminen on arvokasta - oli se sitten työelämä, arki, harrastus, vapaa-aika, perhe-elämä, koulutus jne.

Jokaisessa keskustelussa on tärkeää virittäytyminen tasavertaiseen ja luottamukselliseen ilmapiiriin, syventyminen ja lopetus.

Ohjeista löydät sivun vasemmalta puolelta keskustelun etenemisen ja oikealta esimerkkisanoitusta. Hyödynnä käsikirjoitus ja sovita juuri omaan keskusteluusi sopivaksi!

ERÄTAUKO

Aloitus

LUKUOHJE

Peruskirjasin = sano esimerkiksi näin

Kursivoitu kirjasin = vetäjälle apua keskusteluun

Punaisella = muuta tarpeen mukaan

Klo	Kesto (min)	Osiso
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelissäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten jakaminen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

Aloitus

Tervetuloa Erätauko-keskustelun osaamisen huomaamisesta!

Tässä keskustelussa tarkoitetaan huomattavaa osaamista, joka voi olla tietoja, taitoja, vahvuuksia, asenteita ja muita asioita joissa on hyvä. Osaamista kertyy jokaiselle monissa ympäristöissä, mutta aina oman osaamisen huomaaminen ei ole helppoa. Vuorovaikutuksella ja muilla ihmisillä on keskeinen rooli oman osaamisen huomaamisessa. Hyvä tapa huomata omaa osaamista onkin tasavertainen ja luottamuksellinen keskustelu.

Tässä keskustelussa keskustellaan **osaamisesta laajasti eli saa vapaasti puhua osaamisesta mihin vaan liittyen (TAI ...keskustellaan osaamisesta liittyen erityisesti X).**

Minä toimin keskustelun ohjaajana. Emme pyri tänään yksimieliseen lopputulokseen, vaan ymmärtämään asiaa ja toisiamme paremmin.

2 min

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

1. **Kuuntele** toisia, älä keskeytä.
2. **Liity** toisten puheeseen.
3. **Kerro** omasta kokemuksesta.
4. **Kysy**, jos et ihan ymmärrä.
5. **Ole läsnä ja kunnioita** toisia sekä luottamuksen ilmapiiriä.
6. **Pohdi rauhassa.** Anna tilaa keskeneräisyydelle.

ERÄTAUKO

Keskustelussa käytetään Rakentavan keskustelun pelisääntöjä, käydään ne nyt lyhyesti läpi... ”
(säännöt vasemmalla kohdat 1.-6. ja alla lisäsanoitusta)

1. *Jos järjestät verkkokeskustelun:* **Pidetään mikki muuten kiinni , ja avataan se, kun itsellämme on puheenvuoro. Kannustan teitä jatkamaan toistenne puheenvuoroista, vaikka etänä saattaa hieman tulla päälle puhumista. Minä jaan keskustelun aikana tarvittaessa puheenvuoroja. Jos suinkin mahdollista niin pidetään kamera päällä.**

2. Käytä arkikieltä - yritetään liittää omat sanomisemme siihen, mitä toiset ovat juuri sanoneet.

3. Jaamme omia kokemuksiamme tästä aiheesta. Voit jatkaa toisen kokemuksesta ja kertoa, miten oma kokemuksesi on samanlainen tai erilainen.

5. Keskitytään toisiimme ja tähän tilanteeseen. Ei katsota keskustelun aikana somea tai muuta, keskitytään tähän hetkeen. Keskustelemme tänään myös luottamuksellisesti. Voit mielellään kertoa, että olet ollut mukana tässä keskustelussa, mutta siteeraa toisia vain heidän luvallaan.

Sitoudummeko yhdessä näihin pelisääntöihin?

Hyvä juttu, jatketaan.

3 min

Alustus

Klo	Kesto (min)	Osio
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelisäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten jakaminen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

Alustus

Voit hyödyntää alustuksessa tätä videota ([LINKKI https://youtu.be/HvvAvR5fC4c](https://youtu.be/HvvAvR5fC4c)). Jos järjestät verkkokeskustelun, suosittelemme jakamaan videolinkin osallistujille ja antaa kunkin katsoa sen itsenäisesti teknisten ongelmien välttämiseksi.

Keskustelun vetäjä voi myös alustaa aihetta itse (esimerkkisanoitusta seuraavalla kalvolla). Sisältöä voi räätälöidä keskusteluusi sopivaksi.

Voit myös hyödyntää alustuksessa ajankohtaista uutista, artikkelia, tilannekuvaa, kokemusta tai tutkimusta

5 min

Alustus

<u>Klo</u>	<u>Kesto (min)</u>	<u>Osio</u>
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelisäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten jakaminen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

Esimerkkisanoitusta alustukseen

Muutama sana päivän aiheestamme: vaikka opimme läpi elämän monenlaisissa tilanteissa, ei oman osaamisen huomaaminen tai siitä kertominen ole aina helppoa. Itse ei aina näe omia vahvuuksiaan, ja usein keskitymme siihen mitä ei osaa tai ajattelemmme että muut osaavat kuitenkin paremmin. Kaikki osaaminen on kuitenkin arvokasta! Osaamista kertyy jokaiselle monissa ympäristöissä – joskus jopa huomaamatta. Kurssien ja koulutusten lisäksi opimme mm. työelämässä, vapaa-ajan harrastuksissa ja ihmissuhteissa. Osaaminen voi olla esimerkiksi ammattiosaamista, sujuvaa arkea, puutarhanhoitoa, työntekoa tai kerhotoimintaa. Itseltä kannattaa kysyä: missä olen hyvä? Missä asioissa minulta pyydetään apua? Mistä saan kehuja? Usein osaaminen tulee esille myös vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Tutustuminen

<u>Klo</u>	<u>Kesto (min)</u>	<u>Osio</u>
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelisäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten jakaminen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

Tutustuminen

Tutustutaan hieman toisimme. Otetaan nopea kierros: kerro ryhmälle etunimesi ja kerro yhdellä lauseella/sanalla yksi asia missä olet hyvä.

Kiitos jakamisesta.

Voit myös vaihtoehtoisesti jakaa ryhmän pareihin ja tehdä tutustumisen ja virittäytymisen pareittain, jonka jälkeen jokainen pari jakaa koko ryhmälle nimensä, yhden asian missä ovat hyviä ja mitä ajatuksia alustus herätti.

5 min

Virittäytyminen

Klo	Kesto (min)	Osio
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelisäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten jakaminen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

Virittäytyminen: ” Oma pohdinta kokemuksista

Ota nyt hetki aikaa itsellesi. Kirjaa koneelle tai paperille, mitä kokemuksia tai ajatuksia alustus ja/tai tutustumiskierros sinussa herätti.

Tähän on aikaa noin viisi minuuttia. Voitte aloittaa...

... Nyt on aika lopettaa.

Voit myös vaihtoehtoisesti jakaa ryhmän pareihin ja tehdä tutustumisen ja virittäytymisen pareittain, jonka jälkeen jokainen pari jakaa koko ryhmälle nimensä, yhden asian missä ovat hyviä ja mitä ajatuksia alustus herätti.

5 min

Avataan yhteinen keskustelu

Klo	Kesto (min)	Osis
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelissäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten jakaminen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

”

Avataan yhteinen keskustelu

Nyt olisi kiva kuulla, millaisia ajatuksia ja kokemuksia heräsi. Kuka haluaisi aloittaa? ...Entä te muut, oliko samanlaisia vai erilaisia asioita? Millaisia ajatuksia ja kokemuksia viriää nyt kun kuuntelette toisianne?

15 min

Syventyminen

<u>Klo</u>	<u>Kesto (min)</u>	<u>Osio</u>
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelisäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten jakaminen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

Syventyminen:

Nyt on tullut esille teemoja x, y, z, herääkö näistä vielä ajatuksia tai kokemuksia?

- *Voitte jatkaa keskustelua näistä teemoista tai poimia seuraavaksi kysymyksiä sivuilta 11-13. Tarkoitus ei ole kysyä läpi kaikkea, vaan poimia 4-5 kysymystä. Tärkeimpiä kysymyksiä voi toistaa muutamiakin kertoja. Voit hyödyntää välillä yksilöpohdintaa uuden kysymyksen yhteydessä.*
- *Voit kysyä suoraan joltakulta, jos keskustelua on vaikeaa saada käyntiin.*
- *Muistuta tarpeen mukaan rakentavan keskustelun pelisäännöistä, joihin on yhdessä sitouduttu.*
- *Ohjaa keskustelijoita liittymään edellisen puheenvuoroon ja puhumaan omasta kokemuksesta.*
- *Pidä huolta, että hiljaisemmatkin saavat kertoa ja että aktiiviset eivät täytä kaikkea tilaa.*

40 (+30) min

APUKYSYMYKSIÄ 1/3

Osaamisen merkitys ja eri yhteydet - Mieti osaamisia eri yhteyksissä, esimerkiksi työssä, ihmissuhteissa, harrastuksissa, opiskelussa. Missä eri yhteyksissä osaaminen on sinulle erityisen tärkeää?

Energia

- Missä yhteydessä viimeksi koit olevasi elementissäsi tai tekeväsi jotakin itsellesi luontevaa?
- Mistä saat energiaa?
- Mikä on saanut sinut huomaamaan, että osaat jotakin tai olet hyvä jossakin?

Kehut ja muut peilinä - Usein omaa osaamista saattaa pitää itsestään selvänä, mutta toisen on helpompi huomata se.

- Millaisia kehuja tai kannustusta olet saanut esimerkiksi pomolta, kollegalta, ystävältä tai perheenjäseneltä?
- Mitä paras ystävä tai sinut hyvin tunteva ihminen sanoisi, missä olet hyvä?
- Onko joku muu huomannut osaamistasi? Kerro tästä tilanteesta.
- Milloin viimeksi koit, että osaamistasi arvostettiin? Kerro tästä tilanteesta.
- Kenen kanssa olet jutellut osaamisestasi? Kerro tästä tilanteesta.
- Onko sinulla jotain sinulle erityistä osaamista, mitä jollakulla toisella ei ole? Oletko oivaltanut osaavasi jotain, mitä joku toinen ei osaa?

APUKYSYMYKSIÄ 2/3

Kiinnostuksen ja motivaation merkitys

- Onko se mitä osaat usein sellaista josta olet myöskin kiinnostunut?
- Onko jotain sellaista, mistä olet kiinnostunut mutta et vielä osaa kovin hyvin?

Sanoittaminen

- Miten koet oman osaamisen sanoittamisen?
- Miltä omasta osaamisesta puhuminen tuntuu?
- Onko osaamiselle helppo tai vaikea löytää sopivia kuvaavia sanoja? Mistä se mielestäsi johtuu?
- Millaisissa tilanteissa omasta osaamisesta kertominen on ollut vaikeaa?

Tunteet

- Miltä oman osaamisen pohtiminen tuntuu?
- Mikä tuntuu hankalalta ja miksi?
- Mitä tunteita oman osaamisen huomaaminen herättää?
- Onko tullut tilanteita joissa olet kokenut, että oma osaaminen ei riitäkään?

APUKYSYMYKSIÄ 3/3

Siirrettävyys

- Oletko huomannut käyttäväsi eri elämänalueilla tiettyä osaamista? (ihmissuhteet, työ, harrastus, vapaa-aika, opiskelu...)
- Onko osaamisesta tietyllä elämän osa-alueella ollut hyötyä muualla? Tai oletko ajatellut että voisit jatkossa hyödyntää sitä jollakin muulla elämän osa-alueella?
- Mihin voisit käyttää tätä osaamista, jota sinulla jo on?

Voit myös hyödyntää harjoitusta, jossa listataan osaamisia

- Ota paperia ja kynä.
- Listaa, missä kaikessa olet hyvä. Se voi liittyä arkeen, työhön, ihmissuhteisiin, harrastuksiin, opintoihin, mihin vaan. Älä ole ujo tai itsekriittinen, vaan anna palaa ja listaa kaikki, mitä mieleen tulee.
- Jaetaan sitten yhteisesti.

Syventyminen

Klo	Kesto (min)	Osio
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelisäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten jakaminen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

Näin ohjaat kokemuspuheeseen

Kertokaa jostain omasta kokemuksesta, tapahtumasta tai tilanteesta, jotka ovat vaikuttaneet siihen, mitä ajattelette tästä aiheesta. Kuka haluaisi aloittaa?

Millaisia kokemuksia teillä muilla tuli mieleen, kun kuuntelitte äskeistä kokemusta?

Voit näyttää tarvittaessa itse esimerkkiä. Kerro jostain omasta kokemuksestasi, joka on vaikuttanut näkemyksiisi käsiteltävästä aiheesta.

Näin aktivoit hiljaisia

Huomioi viimeistään tässä vaiheessa ne henkilöt, jotka ovat olleen vähemmän äänessä. Kysy, mitä hän/he asiasta tai käydystä keskustelusta ajattelevat.

Nyt olemme kuulleet jo joitain teistä. Niinpä kysynkin seuraavaksi, että mitä on mielessä teillä, jotka ette ole olleet vielä niin paljon äänessä?

Oivallusten kirjoittaminen

<u>Klo</u>	<u>Kesto (min)</u>	<u>Osio</u>
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelissäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten jakaminen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

Oivallusten kirjoittaminen

Kiitos hyvästä ja rakentavasta keskustelusta! Nyt alamme lähestyä keskustelun loppua. Pyytäisin jokaista seuraavaksi miettimään hetken yksin, ja kirjoittamaan omaan paperiisi tai koneelle:

(Valitse näistä 1-2)

- Oivallus, tunne tai ajatus, jonka otat keskustelusta mukaasi liittyen osaamisen huomaamiseen?
- Mitä on tullut esille omasta osaamisestasi tämän keskustelun myötä?
- Mitä ymmärrät nyt paremmin omasta osaamisestasi?
- Mitä on ollut keskustelussa sinulle merkityksellistä?

Kirjoita nyt omat oivalluksesi tai ajatuksesi. Tähän on aikaa muutama minuutti. Valitse niistä yksi, jonka haluat jakaa tässä yhdessä **4 min**

Oivallusten jakaminen

<u>Klo</u>	<u>Kesto (min)</u>	<u>Osio</u>
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelisäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten jakaminen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

Oivallusten jakaminen

Nyt pyydän, että yhdellä lauseella jokainen teistä jakaisi yhden oivalluksen tai ajatuksen, joka tästä keskustelusta tai aiheesta sinulle jäi mieleen.

Kuka aloittaa?

Minkälainen fiilis tai tunnelma teille jäi yhteisestä keskustelusta? Miltä tämä Osaamisen Erätauco-dialogi ja aihe tuntui?

Mikä jonkun toisen tänään keskustelussa sanoma auttoi sinua oivaltamaan jotain tai tulemaan tietoisiksi omasta osaamisestasi?

9 min

Kiitos ja lopetus

<u>Klo</u>	<u>Kesto (min)</u>	<u>Osio</u>
(täydennä)	2	Aloitus
	3	Pelisäännöt
	5	Alustus
	5	Tutustuminen
	5	Virittäytyminen
	15	Avataan yhteinen keskustelu
	40 (+30)	Syventyminen
	4	Oivallusten kirjoittaminen
	9	Oivallusten kertominen
	2	Kiitos ja lopetus

Aikataulu on suuntaa-antava!

Yhteensä 90 min (120 min)

ERÄTAUKO

”

Kiitos ja lopetus

Kiitos kaikille osallistumisesta! Jos jotkut teistä haluavat sopia vielä jatkokeskustelusta vaikkapa kahdenvälisesti tai jollain porukalla, nyt voi olla hetki siihen.

Hei hei!

2 min